

فعالیت‌های سازمان

خلاصه گزارش سال ۱۳۵۸-۱۳۵۹

الف-مقدمه

فعالیت‌های عمده سازمان ملی حفاظت آثار باستانی ایران را تعمیرات بناها و مجموعه‌های تاریخی ثبت شده در فهرست آثار ملی تشکیل می‌دهد. که بصورت امانی از طریق کمک‌های دولت موسسات خصوصی و عمومی و مردم خیر انجام می‌گیرد.

سازمان اساساً "دستگاهی است فنی و تخصصی دارای پانزده دفتر فنی در شهرستان‌های مختلف که نیروی انسانی آنرا در حال حاضر جمعا ۱۴۰۰ نفر تشکیل می‌دهد.

از این جمع تنها شانزده درصد در امور مالی و اداری و بقیه مهندسين، باستان‌شناسان، کارشناسان، معماران، استادکاران و کارگران ورزیده‌ای هستند که تخصص لازم را دیده‌اند و تعمیرات بناها را نظارت و اجرا می‌کنند.

سازمان تا تاریخ ۱/۶/۵۸ جزو دستگاه‌های کمک‌بگیر دولت محسوب می‌گردید و عملاً "هشتاد درصد بودجه خود را از این راه تامین می‌کرد.

گرچه اعتبارات دولتی سازمان پس از انقلاب افزایشی را نشان می‌دهد ولی این افزایش مربوط به بالارفتن دستمزدهای کارگران و قیمت مصالح است و نه بمفهوم افزایش حجم کار.

در واقع فعالیت‌های سازمان پس از انقلاب بخصوص در سال ۱۳۵۸ و کمتر در سال ۱۳۵۹ بعلت مسائل خاص ناشی از تحولات انقلاب اسلامی قوس نزولی را نشان می‌دهد.

گرچه بسیاری از مشکلات سال ۵۸ در سال ۵۹ مرتفع گردیده است ولی بعلت آنکه سازمان عملاً "در قالب سازمانی دولتی به

فعالیت خود ادامه می‌دهد مواجه با مقررات دست و پاگیری شده است که از تحرک آن بخصوص در آنجا که ارتباط با مردم دارد کاسته است.

ب- فعالیت‌های سازمان در سال ۱۳۵۸ و ۱۳۵۹

۱- تعمیرات بناها و مجموعه‌های تاریخی

سه جدول پیوست نشانگر خلاصه فعالیت‌های سازمان است

در زمینه تعمیرات بناهای تاریخی در سال ۱۳۵۸ و ۱۳۵۹

چنانکه در جدول شماره ۲ مشاهده میشود گرچه طرح و

برنامه تعمیرات برای ۲۷۲ بنا و مجموعه توسط دفاتر فنی برحسب

اولویت‌ها تنظیم و تهیه گردیده است ولی عملاً "تنها اعتبار

۴۶ واحد پایدار است که از این تعداد ۱۱۸ اثر از محل اعتبارات

دولتی و در قالب طرح‌های عمرانی و بقیه از طریق کمک‌های

موسسات خصوصی، عمومی و مردم خیر تعمیر می‌گردد. این

بدان معنی است که سازمان در صورت تامین اعتبارات پیشنهادی

در ظرفیت کامل خود قادر به اجرای طرح‌های تعمیراتی ۲۷۲ اثر

تاریخی میباشد.

۲- اقتضات

سازمان همزمان با انجام تعمیرات اقدام به انتشار تحقیقات

و مطالعاتی می‌کند که در رابطه مستقیم با معرفی آثار تاریخی

کشور و آخرین بررسی‌های انجام یافته در این زمینه است.

در سال ۱۳۵۸ سازمان موفق به ترجمه، چاپ و انتشار

دو کتاب از تالیفات ماکسیم سیرو درباره کاروانسراهای ایران

وراههای باستانی ناحیه اصفهان گردید.

نام استان	تعداد کارگران دائمی	عمرانی		کمک انجمن آثار ملی		جاری سازمان		سایر		جمع کل اعتبار تخصیص یافته		جمع اعتبار برنامه های پیشنهادی	
		تعداد بنا	اعتبار	تعداد بنا	اعتبار	تعداد بنا	اعتبار	تعداد بنا	اعتبار	تعداد بنا	اعتبار	تعداد بنا	اعتبار
تهران و ساوه و ورامین	۵۳	۵	۳۰۲۵۹۰۰۰			۱	۱۰۰۰۰۰۰	۶	۲۲۰۰۰۰۰۰	۱۲	۵۳۲۵۹۰۰۰	۱۱	۴۷۹۲۵۰۰۰
کاشان قم و اراک		۲	۳۰۰۰۰۰۰							۲	۳۰۰۰۰۰۰	۷	۸۵۰۰۰۰۰
قزوین و زنجان	۷۶	۷	۴۶۵۶۸۰۰۰		۷۰۰۰۰۰					۹	۴۷۲۶۸۰۰۰	۱۰	۳۷۰۰۰۰۰۰
گیلان		۴	۹۰۰۰۰۰۰		۲۰۰۰۰۰					۵	۹۲۰۰۰۰۰	۸	۱۰۷۰۰۰۰۰
مازندران		۵	۱۰۵۰۰۰۰۰							۵	۱۰۵۰۰۰۰۰	۱۰	۱۲۵۱۰۰۰۰
آذربایجان شرقی		۵	۱۱۵۰۰۰۰۰		۵۰۰۰۰۰	۱	۵۰۰۰۰۰		۵۰۰۰۰۰	۷	۱۲۵۰۰۰۰۰	۱۲	۱۵۹۷۰۰۰۰
آذربایجان غربی	۸	۵	۱۱۰۰۰۰۰۰		۱۰۰۰۰۰۰					۶	۱۲۰۰۰۰۰۰	۸	۱۲۵۵۰۰۰۰
منطقه غرب	۴	۲	۱۰۰۰۰۰۰		۵۰۰۰۰۰					۳	۱۵۰۰۰۰۰	۶	۸۵۰۰۰۰۰
خوزستان و لرستان	۶۸	۸	۲۶۷۳۵۰۰۰		۱۰۰۰۰۰۰					۹	۲۷۳۵۰۰۰	۸	۲۶۳۰۰۰۰۰
فارس	۲۶۰	۲۵	۱۵۷۲۹۲۰۰۰			۱		۱	۱۵۰۰۰۰۰۰	۲۶	۱۷۲۲۹۲۰۰۰	۲۷	۱۷۰۰۰۰۰۰
کرمان، سیستان و هرمزگان	۱۷۰	۱۲	۸۲۸۰۲۰۰۰		۴۰۰۰۰۰	۳	۶۰۰۰۰۰۰		۶۰۰۰۰۰۰	۱۶	۸۹۲۰۲۰۰۰	۱۵	۵۱۲۰۰۰۰۰
خراسان	۱۱۱	۸	۶۹۷۷۰۰۰۰							۸	۶۹۷۷۰۰۰۰	۱۱	۴۶۵۰۰۰۰۰
اصفهان	۲۳۹	۲۳	۱۲۱۰۳۶۰۰۰		۷۰۰۰۰۰	۴	۱۰۰۰۰۰۰	۵	۱۴۰۰۰۰۰۰	۳۲	۱۳۶۷۲۶۰۰۰	۳۴	۹۶۹۰۰۰۰۰
سمنان	۴۸	۴	۱۵۵۱۴۰۰۰		۵۰۰۰۰۰	۱				۵	۱۶۰۱۴۰۰۰	۸	۱۸۴۰۰۰۰۰
یزد	۴۷	۵	۲۲۷۹۴۰۰۰		۱۰۰۰۰۰۰	۱				۶	۲۳۷۹۴۰۰۰	۷	۱۸۵۰۰۰۰۰
جمع	۱۰۸۴	۱۱۹	۶۲۷۰۰۰۰۰۰		۴۰۰۰۰۰۰	۹	۱۱۰۰۰۰۰۰	۱۲	۵۱۰۰۰۰۰۰	۱۵۱	۶۹۳۰۰۰۰۰۰	۱۸۲	۵۰۳۹۵۵۰۰۰
													اصلاحیه جمع ۲۲۷۰۰۰۰۰ ۷۳۰۹۵۵۰۰

نام استان	مقابر مساجد بقاع متبرکه	مدرسه	خانه قدیمی کاروانسرا	رباط آب انبار	حمام	روستا و مجموعه تاریخی	پل تاریخی	ارگ قلاع کاخ عمارات	معبد کلیسا	بازار	سایر آثار قبل از بنای عمومی اسلام		جمع کل اعتبار تخصیصی		جمع کل اعتبار برنامه‌های پیشنهادی	
											تعداد بنا	اعتبار	تعداد بنا	اعتبار	تعداد بنا	اعتبار
تهران و ساوه و ورامین	۶	۲				۵		۱		۱	۶	۱۷	۱۵۹۵۰۰۰۰۰	۲۱	۱۹۲۳۶۰۰۰۰۰	
کاشان و قم و اراک	۱۹		۱					۱		۲		۷	۱۳۰۰۰۰۰۰۰	۲۳	۳۱۱۵۰۰۰۰۰	
قزوین و زنجان	۷	۲						۲		۱		۶	۸۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۳	۶۳۰۰۰۰۰۰۰	
گیلان	۴					۱						۳	۵۰۰۰۰۰۰۰۰	۵	۱۹۳۰۰۰۰۰۰۰	
مازندران	۳					۱		۱				۵	۵۲۰۰۰۰۰۰۰	۸	۱۹۱۰۰۰۰۰۰۰	
آذربایجان شرقی	۱۲	۱						۱	۱	۲		۷	۲۱۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۷	۳۴۲۰۰۰۰۰۰۰	
آذربایجان غربی	۵			۱								۵	۴۰۰۰۰۰۰۰۰	۲۱	۴۰۲۰۰۰۰۰۰۰	
منطقه غرب	۶	۱		۱		۱		۱				۳	۴۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۴	۳۸۲۰۰۰۰۰۰۰	
خوزستان و لرستان	۵		۱					۲				۷	۴۶۰۰۰۰۰۰۰	۱۰	۳۱۰۰۰۰۰۰۰۰	
فارس	۴	۱			۱			۴		۱		۲۵	۳۰۲۰۰۰۰۰۰۰	۲۹	۲۰۱۸۲۷۸۰۰۰۰	
کرمان، سیستان، هرمزگان	۱۵			۲				۱				۱۱	۱۱۰۰۰۰۰۰۰۰	۲۷	۱۰۳۵۰۰۰۰۰۰۰	
خراسان	۸	۵		۱				۱				۱۱	۱۲۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۵	۹۴۸۰۴۹۶۱۰۰۰۰	
اصفهان	۱۲	۶		۱		۴	۵	۳			۳	۲۵	۳۴۵۰۰۰۰۰۰۰	۳۴	۱۶۰۵۰۰۰۰۰۰۰	
سمنان	۶			۲			۱					۵	۴۵۰۰۰۰۰۰۰۰	۹	۳۱۵۰۰۰۰۰۰۰۰	
یزد	۱۲	۳		۱				۳				۶	۱۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۲۶	۱۱۵۶۰۰۰۰۰۰۰۰	
جمع	۱۲۴	۱۳	۱۷	۸	۶	۱	۲۵	۱۸	۶	۹	۱۶	۱۴۳	۳۲۷۵۰۰۰۰۰۰۰	۲۷۲	۱۰۱۷۷۰۴۲۷۶۱۰۰۰۰	

در سال ۱۳۵۹ اولین شماره مجله فصلی " اثر " منتشر شد و شماره ۲ و ۳ آن نیز در دست تهیه و انتشار است . مجله اثر حاوی مطالبی درباره فعالیتهای علمی و اجرایی سازمان و تحقیقات چاپ نشده در زمینه آثار تاریخی کشور میباشد .

در سال ۱۳۵۹ چاپ و انتشار دو کتاب نیز در برنامه کار سازمان قرار دارد که کتاب اول حاوی کلیه نقشه های فتوگرامتریک از بناهای تاریخی تهیه شده توسط سازمان است و دیگری آخرین تحقیقات انجام یافته توسط هیئت کارشناسان ایتالیایی است درباره میدان نقش جهان و عالیقایوی اصفهان که اثریست ارزنده .

۳- سایر فعالیتهای فرهنگی و اجرایی سازمان

- شرکت در سمینارها و مجامع فرهنگی ملی و بین المللی که از آن میان میتوان به شرکت نماینده سازمان در سمینار " معماری تیموری " ونیز در ایتالیا در سال ۱۳۵۸ و همچنین شرکت فعال در سمینار " باستانشناسی در راستای انقلاب " در سال ۱۳۵۹ را ذکر کرد .

لازم بیاد آوریمست که در ظرف سالهای ۱۳۵۸ و ۱۳۵۹ دعوت های به شماری از سوی مجامع فرهنگی بین المللی از سازمان شده است ولی بعلت مشکلات سیاسی و مالی امکان اعزام کارشناسان به این مجامع میسر نگردید .

- سازمان در زمینه انجام تحقیقات و تربیت نیروی انسانی با دانشگاهها و موسسات علمی داخلی و خارجی قرار دادهای ویژه دارد ولی بعلت تعطیل دانشگاهها و عدم وجود امکانات مالی این گونه فعالیتهای فعلا " بحالت تعلیق در آمده است .

- سازمان در سال ۱۳۵۸ و ۱۳۵۹ در حد امکان با جهاد سازندگی و نهادهای انقلابی که در زمینه های فرهنگی و عمرانی فعالیت دارند همکاری داشته است .

- از جمله فعالیتهای مفید سازمان در سال ۱۳۵۸ و ۱۳۵۹ باید به همکاری نزدیک بین شهرداری تهران و سازمان اشاره کرد که با تامین امکانات لازم از سوی شهرداری و تشکیل دفتر فنی

مشترک تهیه طرح بهسازی بازار و محله عودلاجان میسر گردید . - دفتر فنی سازمان در شهرهای دیگر همکاریهای مشابهی در زمینه بهسازی محلات قدیمی با شهرداری و استانداری داشته اند . که از آن جمله است تهیه طرح بهسازی محله تخت فولاد در اصفهان

۴- تشکیلات

از جمله فعالیتهای عمده سازمان در زمینه تشکیلات دهی درون سازمانی و برون سازمانی باید دو اقدام زیر را ذکر کرد :

الف- درون سازمانی

یکی از بزرگترین مشکلات کهنه سازمان از بدو تشکیل مشخص نبودن وضع کارگران از نقطه نظر طبقه بندی آنان و دستمزدها بود که خوشبختانه در سال ۱۳۵۸ به برکت انقلاب اسلامی اجرای این امر برای بیش از یک هزار و یکصد استادکار و کارگران سازمان از طریق تهیه و اجرای طرح طبقه بندی مشاغل کارگری میسر گردید . وضع کارمندان نیز که برای سالیان دراز در وضع نامعلومی قرار داشتند در سال ۱۳۵۹ از طریق اجرای قانون استخدامی کشور مشخص خواهد شد .

ب- برون سازمانی

یکی از مسائل عمده ای که از بدو انقلاب اسلامی ایران مورد توجه کلیه کسانی که در زمینه های مختلف باستانشناسی فعالیت دارند قرار داشت . روشن نمودن خط مشی سیاست فرهنگی در زمینه باستانشناسی و هماهنگ کردن کلیه فعالیتهای آن زیر یک پوشش بمنظور رسیدن به بهترین نتیجه بود . حاصل این تفکر که از طریق نشست ها و بحث های متعدد صورت گرفت طرحی بود برای سازمان باستانشناسی کشور که طبعاً " سازمان ملی حفاظت آثار باستانی در تهیه این طرح همکاری فعال داشت .

اجرای این طرح در حال حاضر منوط به تصمیمات مسئولین وزارت فرهنگ و آموزش عالی درباره سرنوشت باستانشناسی کشور است .